

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ДӘҮЛӘТ СОВЕТЫ
КАРАРЫ

«Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте турында» Татарстан Республикасы Законына һәм Муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексына үзгәрешләр керту хакында» 526-6 номерлы Татарстан Республикасы законы проекты турында

Татарстан Республикасы Дәүләт Советы **КАРАР БИРӘ:**

Татарстан Республикасы Дәүләт Советы депутатлары Ю.З. Камалтынов, А.Г. Хәбибуллин тарафыннан кертелгән «Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте турында» Татарстан Республикасы Законына һәм Муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексына үзгәрешләр керту хакында» 526-6 номерлы Татарстан Республикасы законы проектын беренче уқылышта кабул итәргә.

Татарстан Республикасы
Дәүләт Советы Рәисе

Казан шәһәре,
2024 елның 15 феврале
№ 2338-VI ДС

Ф.Х. Мөхәммәтшин

Проект
Татарстан Республикасы
Дәүләт Советы
депутатлары
Ю.З. Камалтынов,
А.Г. Хәбібуллин
тарафыннан кертелә

**«Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте турында»
Татарстан Республикасы Законына һәм Муниципаль хезмәт турында
Татарстан Республикасы кодексына үзгәрешләр керту хакында»**

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЗАКОНЫ

1 статья

«Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте турында» 2003 елның 16 гыйнварындагы 3-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законына (2005 елның 25 октябрендәге 106-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы редакциясендә) (Татарстан Дәүләт Советы Жыелма басмасы, 2003, № 1; 2005, № 10 (II өлеш); 2006, № 12 (I өлеш); 2007, № 11; 2008, № 3, № 10 (I өлеш), № 12 (I өлеш); 2009, № 12 (I өлеш); 2010, № 1 – 2, № 10 (II өлеш); 2011, № 5, № 11 (I өлеш); 2012, № 7 (I өлеш); 2013, № 2 (I өлеш), № 3, № 11 (I өлеш); 2014, № 5, № 6 (II өлеш), № 7, № 12 (II өлеш); 2015, № 7 (I өлеш); 2016, № 4, № 7 – 8, № 9 (II өлеш); Татарстан Республикасы законнар жыелмасы, 2017, № 1 (I өлеш), № 85 (I өлеш); 2018, № 1 (I өлеш), № 29 (I өлеш), № 54 (I өлеш), № 78 (I өлеш); 2020, № 4 (I өлеш), № 37 (I өлеш), № 87 (I өлеш); 2021, № 1 (I өлеш), № 57 (I өлеш); 2022, № 34 (I өлеш), № 96 (I өлеш); 2023, № 27 (I өлеш), № 35 (I өлеш), № 48 (I өлеш), № 73 (I өлеш), № 92 (I өлеш) түбәндәге үзгәрешләрне кертергә:

- 1) 15 статьяның 1 өлешенә түбәндәге эчтәлекле 13 пункт өстәргә:
«13) әлеге Законның 17³ статьясында каралган анкетада булган белешмәләрдәге аңа мәгълүм булган үзгәрешләр турында, яллаучы вәкиле каары белән үзгәргән белешмәләрдән тыш (алга таба – анкетадагы белешмәләр), яллаучы вәкиленә язмача хәбәр итәргә.»;
- 2) 17 статьяның 3 өлешендә «дәүләт хезмәткәре тарафыннан» сүзләрен төшереп калдырырга;
- 3) 3 бүлеккә түбәндәге эчтәлекле 17³ статья өстәргә:
«17³ статья. Анкета тапшыру, анкетада булган белешмәләрнең үзгәрүе турында хәбәр итү һәм мондый белешмәләрне тикшерү

1. Граждан дәүләт хезмәтенә урнашканда Россия Федерациясе Президенты тарафыннан билгеләнгән рәвештәге анкета тапшыра.

2. Дәүләт хезмәткәре яллаучы вәкиленә анкетада булган белешмәләрдәге аңа мәгълүм булган үзгәрешләр турында язмаха хәбәр итә.

3. Анкетадагы белешмәләр яллаучы вәкиленең яисә ул вәкаләт биргән затның карары белән тикшерелергә мөмкин. Анкетадагы белешмәләрне тикшерү дәүләт органының кадрлар хезмәте тарафыннан тиешле мәгълүмат булган гавами хакимият органнарына һәм оешмаларга язмаха соратулар, шул исәптән дәүләт мәгълүмат системалары аша, әлеге Законның 41¹ статьясында каралганнарын да кертеп, жибәрү юлы белән гамәлгә ашырыла. Тиешле мәгълүмат булган гавами хакимият органнары һәм оешмалар соратыла торган мәгълүматны әлеге соратуны алган көннән алыш бер айдан да соңга калмычча бирергә тиеш.»;

4) 31 статьяның 1 өлешендәге 6¹ пунктында «Кораллы Көчләренә» сүzlәреннән соң «яисә Россия Федерациясе милли гвардия гаскәрләренә» сүzlәрен естәргә;

5) 32 статьяның 1 өлешенә түбәндәге эчтәлекле 12 һәм 13 пунктлар естәргә:

«12) 2014 елның 11 маеннан 2022 елның 23 февраленә кадәр Россия Федерациясе гражданлыгы алган һәм шуши чорда, дайми яшәү срогына бәйсез рәвештә, Донецк Халык Республикасы һәм Луганск Халык Республикасы территориясендә дайми яшәгән Россия Федерациясе гражданнары һәм элек Украина граждандыгында булган һәм 2022 елның 24 февраленнән башлап Россия Федерациясе гражданлыгы алган Россия Федерациясе гражданнары 1992 елның 1 гыйнварыннан 1993 елның 31 декабренә кадәр Украина ССР Конституциясе, Донецк Халык Республикасы, Луганск Халык Республикасы, Запорожье өлкәсе һәм Херсон өлкәсе территорияләрендә гамәлдә булган норматив хокукий актлар нигезендә төзелгән дәүләт органнарында һәм жирле үзидарә органнарында биләгән житәкчеләр, белгечләр вазыйфаларын, шулай ук дайми (штат) нигездә биләгән сайлаулы вазыйфаларны;

13) әлеге өлешнең 12 пунктында күрсәтелгән Россия Федерациясе гражданнары Донецк Халык Республикасы, Луганск Халык Республикасы законнары, Запорожье өлкәсе һәм Херсон өлкәсе норматив хокукий актлары яисә Украина законнары нигезендә 1994 елның 1 гыйнварыннан алыш дәүләт вазыйфаларын яисә муниципаль вазыйфаларны биләү, Россия Федерациясе дәүләт хезмәтенә яисә Россия Федерациясендә муниципаль хезмәткә урнашу көненә кадәр биләгән вазыйфаларны (Россия Федерациясе законнары нигезендә террорчы булып танылган хәрби формированиеләрдә һәм башка формированиеләрдә хезмәт иту чорларыннан, Россия Федерациясе законнары нигезендә экстремист булып танылган оешмаларда ихтыярый әгъза булып тору чорларыннан, Донецк Халык Республикасына, Луганск Халык Республикасына һәм аларның халкына каршы хокукка каршы гамәлләрдә катнашу чорларыннан, Украина кораллы көчләре һәм

башка формированиеләре составында Россия Федерациясенә каршы хәрби хәрәкәтләрдә катнашу чорларыннан тыш), шул исәптән;

- а) дайми (штат) нигездә биләгән депутат вазыйфаларын;
- б) дәүләт хезмәткәрләре чиннары (ранглары) бирелгән вазыйфаларны;
- в) судьялар вазыйфаларын;
- г) дипломатик ранглар бирелгән вазыйфаларны;
- д) прокуратура хезмәткәрләренең класслы чиннары бирелгән вазыйфаларны;
- е) хәрби званиеләр һәм махсус званиеләр бирелгән вазыйфаларны;
- ж) чиннар (ранглар) бирелгән жирле үзидарә органнарындагы вазыйфаларны;

з) Донецк Халық Республикасы һәм Луганск Халық Республикасы дәүләт вазыйфаларын;

и) Запорожье өлкәсе һәм Херсон өлкәсе хәрби-граждан администрацияләре вәкаләтләрен башкаруны тәэммин итү максатларында кертелгән шуши органнардагы вазыйфаларны;

к) Донецк Халық Республикасы, Луганск Халық Республикасы законнары, Запорожье өлкәсе һәм Херсон өлкәсе норматив хокукий актлары яисә Украина законнары нигезендә эшләгән гавами хакимият органнары вәкаләтләрен башкаруны тәэммин итү максатларында кертелгән шуши органнардагы башка вазыйфаларны.»;

6) 34 статьяның 2 өлешендәге 4 пунктында «конкурс нигезендә» сүzlәрен төшереп калдырырга;

7) 38 статьяның 1 өлешендә «дәүләт хезмәткәрләреннән (гражданнардан)» сүzlәрен «дәүләт хезмәткәрләреннән, гражданнардан» сүzlәренә алмаштырырга;

8) 39 статьяның 1 өлешендәге 4 пунктын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«4) персональ белешмәләр өлкәсендәге Россия Федерациясе законнарында каралган очраклардан тыш, граждан хезмәткәренең бары тик автоматлаштырылган эшкәрту нәтиҗәсендә алынган персональ белешмәләре нигезендә граждан хезмәткәренә карата юридик нәтижәләр барлыкка китерә яисә аның хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә башка рәвештә кагыла торган каарлар кабул итү тыела;»;

9) 41 статьяның 1 өлешендә:

а) 9 пунктта «дәүләт хезмәткәрләрен» сүzlәреннән соң «, гражданнарны» сүzen өстәргә;

б) 16 пунктны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«16) дәүләт хезмәтенә урнашканда һәм граждан хезмәткәре аны узу чорында граждан тарафыннан бирелә торган белешмәләрне тикшерүне оештыру һәм үткәрү;»;

в) түбәндәге эчтәлекле 16¹ пункт өстәргә:

«16¹) дәүләт серен тәшкил итүче белешмәләрдән билгеләнгән рәвештә файдалана алуны рәсмиләштерү;».

2 статья

Муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексына (Татарстан Дәүләт Советы Жыелма басмасы, 2013, № 6 (II өлеш); 2014, № 5, № 6 (II өлеш), № 12 (II өлеш); 2015, № 7 (I өлеш); 2016, № 4, № 7 – 8, № 9 (II өлеш); Татарстан Республикасы законнар жыелмасы, 2017, № 1 (I өлеш), № 17 (I өлеш), № 52 (I өлеш), № 55 (I өлеш), № 94 (I өлеш); 2018, № 1 (I өлеш), № 29 (I өлеш), № 54 (I өлеш), № 78 (I өлеш); 2019, № 2 (I өлеш), № 19 (I өлеш), № 49 (I өлеш); 2020, № 4 (I өлеш), № 37 (I өлеш), № 57 (I өлеш), № 87 (I өлеш); 2021, № 1 (I өлеш), № 57 (I өлеш); 2022, № 3 (I өлеш), № 24 (I өлеш); 2023, № 11 (I өлеш), № 27 (I өлеш), № 73 (I өлеш), № 81 (I өлеш), № 92 (I өлеш) тубәндәге үзгәрешләрне кертергә:

1) 14 статьяның 1 өлешенә түбәндәге эчтәлекле 12 пункт өстәргә:

«12) әлеге Кодексның 18² статьясында каралган анкетада булган белешмәләрдәге аңа мәгълүм булган үзгәрешләр турында, яллаучы вәкиле (эш бируче) карапы белән үзгәргән белешмәләрдән тыш (алга таба – анкетадагы белешмәләр), яллаучы вәкиленә (эш биручегә) язмача хәбәр итәргә.»;

2) 15 статьяның 1 өлешендәге 8 пунктын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«8) муниципаль хезмәткә урнашканда һәм (яисә) аны узу чорында муниципаль хезмәт вазыйфасынданың чикләүләрне, тыюларны һәм таләпләрне бозу аны биләүгә комачау итә торган мондый чикләүләрне, тыюларны һәм таләпләрне үтәүне раслаучы ялган документлар яисә қүрәләтә ялган белешмәләр тапшырса, йә муниципаль хезмәт вазыйфасынданың чикләүләрне, тыюларны һәм таләпләрне бозу аны биләүгә комачау итә торган мондый чикләүләрне, тыюларны һәм таләпләрне үтәмәүне дәлилли торган документлар һәм (яисә) белешмәләр тапшырмаса;»;

3) З бүлеккә түбәндәге эчтәлекле 18² статья өстәргә:

«18² статья. Анкета тапшыру, анкетада булган белешмәләрнең үзгәреүе турында хәбәр итү һәм мондый белешмәләрне тикшерү

1. Граждан муниципаль хезмәткә урнашканда анкета тапшыра.

2. Муниципаль хезмәткәр яллаучы вәкиленә (эш биручегә) анкетада булган белешмәләрдәге аңа мәгълүм булган үзгәрешләр турында язмача хәбәр итә.

3. Анкетаның рәвеше, шул исәптән аңа кертелә торган белешмәләрнең исемлеге, аларны актуальләштерү тәртибе һәм сроклары Россия Федерациясе Президенты тарафыннан билгеләнә.

4. Анкетадагы белешмәләр яллаучы вәкиленең (эш бирученең) яисә ул вәкаләт биргән затның карапы белән тикшерелергә мөмкин. Анкетадагы белешмәләрне

тикшеру мунисипаль органның кадрлар хезмәте тарафыннан тиешле мәгълүмат булган гавами хакимият органнарына һәм оешмаларга язмача соратулар, шул исәптән дәүләт мәгълүмат системалары аша, жибәрү юлы белән гамәлгә ашырыла. Тиешле мәгълүмат булган гавами хакимият органнары һәм оешмалар соратыла торган мәгълүматны әлеге соратуны алган көннән алыш бер айдан да соңга калмыйча бирергә тиеш.»;

4) 19 статьяда:

а) 3 өлешнәң 2 пунктын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«2) әлеге Кодексның 18² статьясында каралган анкетаны;»;

б) 4 өлештә «белешмәләр» сүзеннән соң «(анкетадагы белешмәләрдән тыш)» сүзләрен өстәргә;

5) 29 статьяның 1 өлешенә түбәндәге эчтәлекле 11¹ һәм 11² пунктлар өстәргә:

«11¹) 2014 елның 11 маеннан 2022 елның 23 февраленә кадәр Россия Федерациясе гражданлыгы алган һәм шуши чорда, дайми яшәү срокына бәйсез рәвештә, Донецк Халык Республикасы һәм Луганск Халык Республикасы территориясендә дайми яшәгән Россия Федерациясе гражданнары һәм элек Украина граждандыгында булган һәм 2022 елның 24 февраленән башлап Россия Федерациясе гражданлыгы алган Россия Федерациясе гражданнары 1992 елның 1 гыйнварыннан 1993 елның 31 декабренә кадәр Украина ССР Конституциясе, Донецк Халык Республикасы, Луганск Халык Республикасы, Запорожье өлкәсе һәм Херсон өлкәсе территорияләрендә гамәлдә булган норматив хокукий актлар нигезендә төзелгән дәүләт органнарында һәм жирле үзидарә органнарында биләгән житәкчеләр, белгечләр вазыйфаларында, шулай ук дайми (штат) нигездә биләгән сайлаулы вазыйфаларда;

11²) әлеге өлешнәң 11¹ пунктында күрсәтелгән Россия Федерациясе гражданнары Донецк Халык Республикасы, Луганск Халык Республикасы законнары, Запорожье өлкәсе һәм Херсон өлкәсе норматив хокукий актлары яисә Украина законнары нигезендә 1994 елның 1 гыйнварыннан алыш дәүләт вазыйфаларын яисә муниципаль вазыйфаларны биләү, Россия Федерациясе дәүләт хезмәтенә яисә Россия Федерациясендә муниципаль хезмәткә урнашу көненә кадәр биләгән вазыйфаларда (Россия Федерациясе законнары нигезендә террорчы булып танылган хәрби формированиеләрдә һәм башка формированиеләрдә хезмәт итү чорларыннан, Россия Федерациясе законнары нигезендә экстремист булып танылган оешмаларда ихтыярий әгъза булып тору чорларыннан, Донецк Халык Республикасына, Луганск Халык Республикасына һәм аларның халкына каршы хокукка каршы гамәлләрдә катнашу чорларыннан, Украина кораллы көчләре һәм башка формированиеләре составында Россия Федерациясенә каршы хәрби хәрәкәтләрдә катнашу чорларыннан тыш), шул исәптән;

а) дайми (штат) нигездә биләгән депутат вазыйфаларында;

б) дәүләт хезмәткәрләре чиннары (ранглары) бирелгән вазыйфаларда;

в) судьялар вазыйфаларында;

- г) дипломатик ранглар бирелгэн вазыйфаларда;
  - д) прокуратура хезмәткәрләренең класслы чиннары бирелгэн вазыйфаларда;
  - е) хәрби званиеләр һәм махсус званиеләр бирелгэн вазыйфаларда;
  - ж) чиннар (ранглар) бирелгэн жирле үзидарә органнарындагы вазыйфаларда;
  - з) Донецк Халык Республикасы һәм Луганск Халык Республикасы дәүләт вазыйфаларында;
  - и) Запорожье өлкәсе һәм Херсон өлкәсе хәрби-граждан администрацияләре вәкаләтләрен башкаруны тәэммин итү максатларында кертелгэн шуши органнардагы вазыйфаларда;
  - к) Донецк Халык Республикасы, Луганск Халык Республикасы законнары, Запорожье өлкәсе һәм Херсон өлкәсе норматив хокукий актлары яисә Украина законнары нигезендә эшләгән гавами хакимият органнары вәкаләтләрен башкаруны тәэммин итү максатларында кертелгэн шуши органнардагы башка вазыйфаларда.»;
- 6) 34 статьяда:
- а) 11 пунктны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:
  - «11) муниципаль хезмәткә урнашканда һәм муниципаль хезмәткәр аны узу чорында граждан тарафыннан бирелә торган белешмәләрне тикшерүне оештыру һәм ўткәрү;»;
  - б) түбәндәге эчтәлекле 11¹ пункт өстәргә:
  - «11¹) дәүләт серен тәшкил итүче белешмәләрдән билгеләнгән рәвештә файдалана алуны рәсмиләштерү;».

3 статья

1. Әлеге Закон, әлеге статьяда аларның үз көченә керүенең башка сроклары билгеләнгән нигезләмәләрдән тыш, рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.
2. Әлеге Законның 1 статьясындагы 1, 3, 8 пунктлары, 9 пунктының «б» һәм «в» пунктчалары һәм 2 статьясындагы 1 – 4 һәм 6 пунктлары 2024 елның 12 марта иннан үз көченә керә.

Татарстан Республикасы

Рәисе

Р.Н. Миңнеханов

«Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте турында»
Татарстан Республикасы Законына һәм Муниципаль хезмәт турында
Татарстан Республикасы кодексына үзгәрешләр керту хакында»
Татарстан Республикасы законы проектына
АҢЛАТМА

«Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте турында» Татарстан Республикасы Законына һәм Муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексына үзгәрешләр керту хакында» Татарстан Республикасы законы проекты «Россия Федерациясе дәүләт хезмәте системасы турында» Федераль законның 12 статьясына һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр керту хакында» 2023 елның 12 декабрендәге 594-ФЗ номерлы, «Россия Федерациясе дәүләт граждан хезмәте турында» Федераль законга һәм «Коррупциягә каршы тору турында» Федераль законның 8 статьясына үзгәрешләр керту хакында» 2023 елның 19 декабрендәге 605-ФЗ номерлы һәм «Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр керту турында» 2023 елның 25 декабрендәге 639-ФЗ номерлы федераль законнар кабул ителүгә бәйле рәвештә әзерләнде.

Закон проектының максаты Муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексын һәм «Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте турында» Татарстан Республикасы Законын күрсәтелгән федераль законнарга туры китеrudән гыйбарәт.

Закон проекты белән дәүләт хезмәтенә яисә муниципаль хезмәткә урнашканда гражданныар тарафыннан бирелүче анкетаның (алга таба – анкета) бердәм рәвешен билгеләү караплан. Анкетаның рәвеше, шул исәптән ача кертелә торган белешмәләрнең исемлеге, шулай ук аларны актуальләштерү тәртибе һәм сроклары Россия Федерациясе Президенты акты белән билгеләнәчәк.

Закон проектында дәүләт хезмәткәрләренә һәм муниципаль хезмәткәрләргә анкетада булган белешмәләрнең үзләренә мәгълүм булган үзгәрешләре турында яллаучы вәкиленә язма рәвештә хәбәр итү бурычы билгеләнә.

Шул ук вакытта яллаучы вәкиленең яисә ул вәкаләт биргән затның каары белән әлеге белешмәләрне тикшерүне үткәрү мөмкинлеген билгеләү тәкъдим ителә. Мондый тикшерүне үткәрү дәүләт органының яисә жирле үзидарә органының кадрлар хезмәтенә йөкләнә, алар гавами хакимият органнарына һәм тиешле мәгълүматка ия оешмаларга язма рәвештә, шул исәптән дәүләт мәгълүмат системалары аша да, соратулар жибәрәчәк. Күрсәтелгән органнар һәм оешмалар соратылган мәгълүматны мондый гарызnamә алынган көннән алыш бер айдан да сонга калмычча тапшырырга тиеш.

Закон проектында шулай ук дәүләт хезмәткәрләре булган гражданныарның, алар тарафыннан Россия Федерациясе милли гвардия гаскәрләренә йөкләнгән бурычларны үтәудә ихтыярый ярдәм итү турындагы контракtlар төзелгән очракта, алар биләгән дәүләт хезмәте вазыйфаларын саклап калуның хокукий гарантияләре дә беркетелә.

**«Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте турында»
Татарстан Республикасы Законына һәм Муниципаль хезмәт турында
Татарстан Республикасы кодексына үзгәрешләр керту хакында» Татарстан
Республикасы законы кабул ителүгә бәйле рәвештә үз көчен югалткан дип
танылырга, туктатылып торырга, үзгәртөлөргә яисә кабул ителергә тиешле
Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукий актлары**

ИСЕМЛЕГЕ

«Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте турында» Татарстан Республикасы Законына һәм Муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексына үзгәрешләр керту хакында» Татарстан Республикасы законын кабул итү Татарстан Республикасы законнарының һәм башка норматив хокукий актларының үз көчләрен югалтуын тануны, аларны туктатып торуны, үзгәртүне яисә башкаларын кабул итүне таләп итми.

**«Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте турында»
Татарстан Республикасы Законына һәм Муниципаль хезмәт турында
Татарстан Республикасы кодексына үзгәрешләр керту хакында» Татарстан
Республикасы законы проектына финанс-икътисадый нигезләү**

«Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте турында» Татарстан Республикасы Законына һәм Муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексына үзгәрешләр керту хакында» Татарстан Республикасы законын кабул итү Татарстан Республикасы бюджетыннан өстәмә финанс чараларын бүләп бируге таләп итми.